

maandblad van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Onze Vogels

nummer 6 - juni 2013

■ De Mehringer ■ Koudkweek Goulds

- 04** beginnen met zebra-vinken deel 1 **07** Loro Parque deel 4 (slot) **10** Vogelkunde **11** Column voorzitter **12** De zang van de Timbrado **15** De Mehringer **18** Rouw bij vogels **20** Koudkweek met Gouldamadines **23** Column keurmeester **24** Melanine deel 6 **27** Bond zoekt penningmeester **28** Volière van de maand **29** NBvV kanarieshow **29** Facebook **30** Bondsmededelingen **33** NBvV info **34** Kalenderartikel

Voorpaginafoto: De roodborsttapuit lijkt sterk op het paapie maar beide soorten komen zelden voor in hetzelfde gebied. In tegenstelling tot het paapie, dat de voorkeur geeft aan extensief gebruikte landbouwgebieden, komt de roodborsttapuit met name voor in hoogvenen en heidegebieden. De roodborsttapuit is van het paapie te onderscheiden door het ontbreken van een wenkbrauwstreep en de zwarte keel. Foto: Piet de Dreu.

NBvV

Lidgever: 'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 30.000 leden. De NBvV is opgericht in 1933. De totale oplage van Onze Vogels bedraagt 32.000 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de circa 540 plaatselijke verenigingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid om verspreid lid te worden: iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdeling/vereniging kan verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 36,00 per jaar.

Abonnementsprijzen: Nederland € 20,00 (bij automatische incasso – anders zijn € 2,50 extra administratiekosten verschuldigd). België € 28,00, priority Europa € 61,00. Landen buiten Europa € 91,00. Verspreid lid buitenland: bovengenoemde bedragen met € 10,00 verbogen.

Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Adres: NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, tel. 0164-235007, e-mail: info@nbv.nl, website: www.nbv.nl
nl ABN AMIBO bank: 46.89.59.262, BIC: ABNANL2A, IBAN: NL55ABNA046895262
ING bank: 11.48.324, BIC: INGBNL2A, IBAN: NL96INGB0001148324
 T.a.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers. De NBvV staat ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda onder nummer 40280824.

Redactie: Pieter van den Hooven (tropen), Jan de Bruine (eindredactie en zangkanaries), Henk van der Wal (postuurkanaries), Theo van Kollenburg (kleurkanaries), Ger Essenberg (vruchten-, insecten- en nectareters), Piet Onderdelinden (eindredactie en krammervels), John van der Jagt (Europese cultuurvogels), Hans van der Stroom (redactievoorzitter en jeugd), Klaus Snijder en Wil Groot (tekstcorrectie).

Redactieadres: Bondsbureau NBvV, i.o.v. redactie Onze Vogels, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Tel. 0164-235007 e-mail: hans.vanderstroom@nbv.nl

Zakelijke advertenties: Tarieven en deadlines voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij Hené van Loon, via het bondsbureau te Bergen op Zoom.

colofon

Verantwoordelijke/hoofdredactie: De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en leent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeeltes daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

Vormgeving: Aad Koeleman, X-Media Solutions, Doetinchem.

Druk: Senefelder Misset B.V., Doetinchem.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd in de tweede volle week van de volgende maand.

Herinsigeling lidmaatschap: Afdelingsleden kunnen, indien gewenst, hun lidmaatschap herinsigelen middels opzegging bij de vereniging, waar zij lid zijn. Dit kan per kwartaal. Verspreide leden kunnen hun jaarlidmaatschap tellen-male per 31 december oprispen via het Bondsbureau.

Ik wordt een *Zebrafanaat* deel 2

Zb. De tekening van de grijze zebra-vink. Een grijze zebra-vink man heeft een aantal veervelden die samen de tekening vormen. Deze veervelden zijn: de oogstreep, de snavelstreep, de zebra-tekening, de borstband, de broek-tekening en de staart-tekening. Deze tekeningonderdelen worden gekleurd door het zwarte pigment, het eumelanine. Daarnaast toont de zebra-vink man nog een wang en flank-tekening. Het belangrijkste deel van deze twee veervelden wordt gekleurd door roodbruin pigment, het phaeomelanine.

We zullen één voor één deze tekeningonderdelen bespreken. Voor de grijze kleurslag geldt bij de tekeningonderdelen net als bij de kleurveervelden dat deze rijk voorzien moeten zijn van pigment. De kleuren zijn dus intens.

De oogstreep:

De oogstreep, werd vroeger ook wel traanstreep genoemd. In België gebruikt men deze uitdrukking nu nog wel.

De oogstreep is een heel kenmerkend onderdeel van een zebra-vink. Is de oogstreep onderbroken, rafelig of flets van kleur dan valt dit direct op.

Een goede oogstreep loopt vanuit het oog naar beneden langs de wang. De breedte van de oogstreep moet aan de bovenzijde gelijk zijn aan breedte van het oog. In het verleden werd dit omschreven als 1,5 mm. Maar omdat de zebra-vink door selectie groter is geworden is de diameter van het oog ook wat toegenomen. We houden tegenwoordig dus de breedte van het oog aan. Een bredere oogstreep is niet

wat we graag zien. Naar onder toe loopt de oogstreep uit in een punt. Deze punt sluit aan op de onderzijde van de wangvlek. Omdat de wangvlek aan de voorzijde geen echt rechte lijn vormt heeft ook de oogstreep geen rechte vorm. Deze vorm van de oogstreep buigt met de voorzijde van de wang wat mee naar voren. De belijning van de oogstreep moet regelmatig zijn en de kleurovergang scherp. Soms loopt de oogstreep wat uit in de wang of in het witte veerveld voor de oogstreep. Een grijze topvogel toont deze fouten niet en heeft fraaie intens diep zwart gekleurde en strak afgetekende oogstrepen.

De snavelstreep:

De snavelstreep is slechts miniem van omvang maar wanneer de snavelstreep mist dan valt het direct op. De snavelstreep loopt vanaf de snavelbasis met de ondersnavel mee. Soms steekt de snavelstreep 1 of 2 mm onder de snavel uit en sluit aan op de zebra-tekening. Dat is prima, maar

loopt de snavelstreep verder dan raakt deze soms zelfs de onderkant van de oogstreep. Dit is fout en geeft ook direct een afwijkend uiterlijk. Soms is rond de bovensnavel een fractie van snavelstreep te zien. Bij een grijze is dit niet fout maar het moet niet de omvang krijgen als bij de zwartborst grijze zebra-vink. Ook nu weer geldt intens zwart van kleur en strak afgetekend.

Het gebied tussen oog- en snavelstreep:

het gebied tussen oog- en snavelstreep Moet zuiver wit. Aan de bovenzijde wordt dit gebied afgesloten door de oogteugel. De oogteugel wordt gekleurd door zwart eumelanine. De oogteugel mag wat lichter van kleur zijn dan de kop maar niet wit. Soms zie je grijze zebra-vinken die een witte teugel hebben en waarbij het wit zelf wat uitloopt boven de teugel. Dit is een echte fout die de keurmeester niet zal overslaan bij het keuren.

De zebratekening:

Dit tekeningonderdeel is voorbehouden aan de man. De borst veertjes zijn afwisselend wit en zwart. De zebratekening sluit direct aan op de ondersnavel. Soms zijn de eerste veertjes onder de ondersnavel volledig wit. Er ontstaat

dan een wit keelvlekje. Ook dit is een fout en past niet bij grijze top zebra-vinken.

Aan de onderzijde sluit de zebratekening aan op de borstband. De zebratekening toont witte en zwarte strepen die bijna even breed zijn. Soms zijn de donkere streepjes aan de smalle kant. Dit zal de keurmeester verleiden tot de opmerking dat de zebratekening erg fijn wordt en duidelijker moet zijn. De zebratekening mag niet uitlopen om de wang. Is dit wel het geval dan is dit een lastige fout om in de kweek teniet te doen. Vaak zie je deze fout in de nakweek terug.

De borstband:

Zebra-vinken toonde in de vijftig- en zestiger jaren van de vorige eeuw een smalle en wat afgeronde borstband. Door de kwekers is gestreefd naar een borstband die over de gehele borst loopt en overal even breed is.

De breedte die in de standaard staat is minimaal 8 mm en maximaal 10 mm. Dat is veel breder

dan in de begin jaren van de zebra-vink als showvogel. Natuurlijk is ook nu weer de kleur diep en intens zwart. De aftekening moet scherp en regelmatig zijn. De borstband mag niet uitlopen langs de flank.

De broektekening:

De broektekening is bij de grijze zebra-vink zwart. Het grootste deel van de broektekening is verstopt onder de vleugels. Het verbindt de achterkant van de flank met staarttekening. Om eerlijk te zijn komt het bijna nooit voor dat deze tekening bij een zebra-vink door de keurmeester wordt bestraft of opgewaardeerd. Toch moet de tekening er zijn, diep en intens zwart van kleur.

De staarttekening:

Dit is het laatste tekeningonderdeel dat bij grijze zebra-vinken wordt gevormd door zwart pigment. Het is wel een heel bijzonder onderdeel. Een zebra-vink heeft op de staart een aantal bovenstaartdekveren liggen. De staart bestaat uit zwart gekleurde staartpen-nen. De bovenstaart-dekveren vormen twee rijen die op elkaar liggen. De bovenste veer is de kortste de onderste de langste. Iedere rij bezit vijf veren. Deze bovenstaartdekveren zijn zwart wit geblokt. De blok aan het einde van de veer is wit. De afwisselend zwarte en witte blokken moeten echt mooi strak van blokvorm zijn. De blokken mogen niet kartelen of buigen. De witte en zwarte blokken moeten even breed zijn. Heeft de zebra-vink al zijn bovenstaartdekveren op volle lengte dan is de staarttekening optimaal en laat het zo gewenste zebra-pad patroon zien. Wie de staarttekening in het geheel bekijkt ziet dat de staartpen-nen net iets langer zijn dan de langste bovenstaartdekveren. Hierdoor lijkt het of aan het einde van staarttekening een zwart blok te zien is. Dit is echter de zwarte kleur van de staartpen-nen. Niet alle bovenstaartdekveren hebben evenveel witte blokken. De langste hebben de meeste, de kortste de minste.

De laatste 10 of 15 jaar zijn er ook zebra-vinken in omloop die niet 2 maar zelfs 4 rijen

bovenstaartdekveren hebben. Het probleem bij deze vogels is dat het bijna ondoenlijk is om hiervan een regelmatig "zebrapad" te vormen. Er is altijd wel een veer net niet op lengte of er mist een veer. Bij de poppen zijn de witte blokken niet zo mooi helder wit als bij de mannen. Een heel klein >

Wil jij top grijze zebra vinken kweken?

beetje bruin pigment, phaeomelanine dus, maakt de lichte blokken bij de poppen licht crème kleurig

De wangvlek:

De wangvlek vormt samen met de flank de tekening die wordt gevormd door het bruine phaeomelanine pigment. Tekeningonderdelen met phaeomelanine zijn voorbehouden aan de mannelijke grijze zebra vink. De kleur van het phaeomelanine is van andere intentie dan het bruine pigment in de kleur veervelden. De kleur van wangvlek van een grijze man is diep oranjebruin. Deze kleur wordt zo donker omdat aan de basis van deze veertjes een beetje zwart eumelanine aanwezig is. Wanneer dit eumelanine te veel wordt dan ontstaat een grauwe tint in de wangvlek. Dit laatste moet je door juiste selectie proberen te voorkomen.

De vorm van de wangvlek moet regelmatig zijn. Er mogen geen happen uit zijn en ook mag de wangvlek niet uitvloeien. De kleurscheiding tussen oogstreep en de wangvlek moet scherp zijn.

De flanktekening:

Het laatste onderdeel van de tekening van de grijze zebra vink man is de flanktekening. Ook hier heeft moeder natuur goed haar best gedaan. De flankveren moeten diep kastanje bruin gekleurd zijn. Ieder flankveer bevat twee fraai ronde witte stippen. Aan weerszijde van de schacht één witte stip. De stippen moeten helder wit zijn en niet dichtvloeien, ovaal, rafelig of erg fijn van vorm zijn. Aan de voorzijde van de flank zijn de veren wat korter en zijn de stippen dus ook iets kleiner. Aan de achterzijde van de flank zijn

Dan zul je begrijpen dat je een zebra fanaat genoemd mag worden. Het zal veel moeite kosten en vaak vallen en weer opstaan zijn. Maar eens als je een de beste grijze zebra vink op de clubshow van de NZC of plaatselijke verenging toont zal de voldoening groot zijn.

de veren iets langer en ook de stippen iets groter. Het geheel moet een mooie gelijkmatige stipverdeling in de flank laten zien. Soms treft men vogels aan die meer dan twee stippen per flankveer tonen. (vooral aan de achterzijde van de flank). Zolang het geheel van de flank een regelmatig stiptekening toont maakt dit niets uit. <

In dit verslag: Op jacht naar de kanarie en de Teide vink

In het kader van 10 jaar samenwerking Versele-Laga en Loro Parque Fundacion brachten op uitnodiging van beide partners een aantal vertegenwoordigers van Europese vogelbonden een bezoek aan Tenerife. Namens de NBvV waren Henk van Hout en Klaas Snijder vanuit het hoofdbestuur vertegenwoordigd. In een aantal artikelen doen zij verslag van hun reis.

El Teide

Na ons bezoek aan het kweekcentrum in La Vera gingen we op weg naar El Teide. Tenerife is zoals alle Canarische eilanden ontstaan uit een vulkaan. De drie kilometer hoge vulkaan, El Teide, torent hoog boven het eiland uit. Vaak is de vulkaan gehuld in dichte mist. Deze mist, die 's winters sneeuw produceert, zorgt voor het water wat de natuur op het droge eiland nodig heeft. Op het eiland komt de stamvader van >

Loro Parque Tenerife deel 4 - slot

› de kanaries voor en tevens is de eilandengroep naar deze vogel genoemd. Via zeevaarders van het Iberisch schiereiland is de kanarie naar het Europese vaste land gekomen, en nu we er toch waren wilden we deze vogel in levende lijve aanschouwen, wat in de praktijk erg moeilijk blijkt. Ook de Teide vink stond op het verlanglijstje. Een vinkensoort die alleen op de flanken van El Teide voorkomt.

Maanlandschap

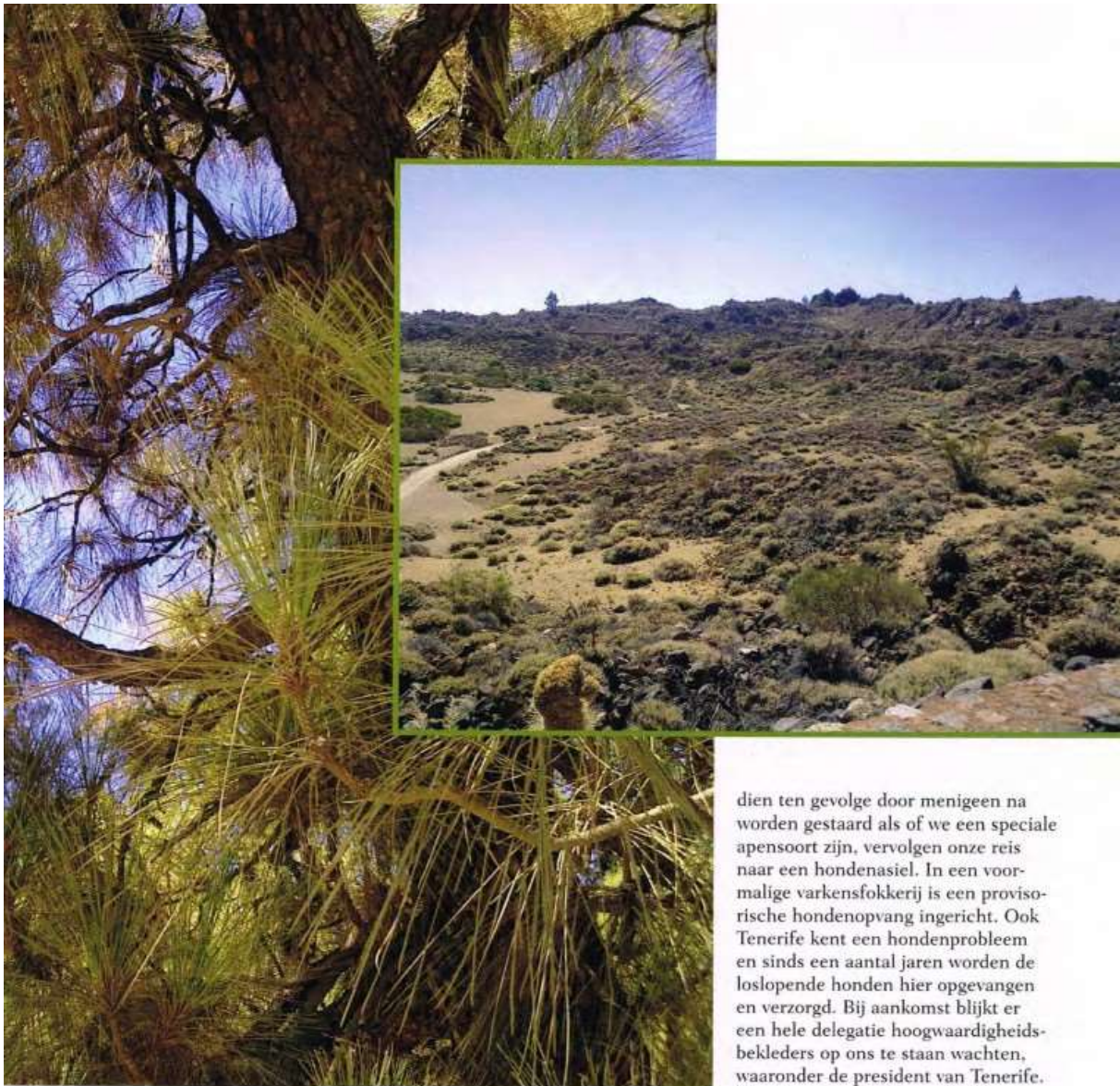
De eerste kilometers voeren ons door de nog bewoonde wereld. De natuur is hier droog, maar daar zou al snel verandering in komen. Na talloze haarspeldbochten bereiken we een boomgordel bestaande uit pijnbomen. Deze bomen deden bijzonder groen aan. Volgens onze gids David Waugh komt dit door de aanwezigheid van water welke via de mist aan de natuur wordt toegevoegd. Hierna komen we in een heidelandschap. Echter, deze heidesoort kan hoogten tot 4 à 5 meter halen. Bijzonder is dat de plant precies dezelfde uitstraling heeft als de ons bekende heide zoals die in Nederland algemeen voor komt. Alleen deze is een meter of 4 hoog. Na de heide klimmen we verder door

een droog en dor gebied welke door de reisgenoten als een maanlandschap wordt beschreven. Vlak bij de top stapten we uit om een stukje te wandelen en.... om de kanarie te spotten. Hier is een drinkplaats waar ze regelmatig te zien zouden zijn. Voor we de drinkplaats bereiken zien we overal hagedissen die helemaal niet schuw zijn. Voor de fotografen een buitenkansje. Met een bewegende vinger wordt de aandacht getrokken om vervolgens de mooiste foto's te kunnen maken. Ook onze voorzitter Henk van Hout maakt gebruik van dit kunstje. Helaas! Deze hagedis is niet gediend van Hollandse paparazzi, springt omhoog en bijt

Henk flink in de vinger. Paniek! Is deze giftig? Er worden weddenschappen afgesloten en de aanwezige Belgen benoemen mij ter plaatse al tot de nieuwe voorzitter van de NBvV. De hagedis blijkt niet giftig, tenzij het héééééél langzaam werkend gif is...

De Kanarie

Na het bijtincident gaan we opzoek naar de drinkplaats en jawel hoor. Daar zijn de kanaries. Deze zijn echter behoorlijk op hun hoede en laten zich moeilijk fotograferen. Toch kunnen we constateren; missie geslaagd! We vervolgen onze tocht over El Teide. Het landschap waar we nu doorheen rijden doet surrealistisch aan. Indrukwekkend en schitterend om te zien. Dit gedeelte van El Teide heeft als decor gediend van vele bioscoopfilms. We kunnen ons er iets van voorstellen. Over het hoogste punt gaan we aan de andere kant van El Teide weer naar beneden. We bereiken de

pijnboomgrens weer en hier blijkt in het voorjaar een bosbrand gewoed te hebben. Vele, vele, hectares bos zijn zwart geblakerd en volgens David is het maar de vraag of de natuur dit op termijn kan herstellen. We stoppen bij een picknickplaats waar we de Teide vink hopen te zien. En jawel, niet één, niet twee, maar hele families en totaal niet schuw. De vogels laten zich makkelijk fotograferen.

Hondenopvang

Na een lunch in het Siam zwemparadijs, ook in eigendom van de eigenaar van het Loro Parque, waar wij als enigen geheel gekleed rond lopen en

dien ten gevolge door menigeen na worden gestoord als of we een speciale apensoort zijn, vervolgen onze reis naar een hondenasiel. In een voormalige varkensfokkerij is een provisorische hondenopvang ingericht. Ook Tenerife kent een hondenprobleem en sinds een aantal jaren worden de loslopende honden hier opgevangen en verzorgd. Bij aankomst blijkt er een hele delegatie hoogwaardigheidsbekleders op ons te staan wachten, waaronder de president van Tenerife. We krijgen een korte rondleiding en bezichtigen de in aanbouw zijnde kennels. We bespeuren een groot enthousiasme bij de bestuursleden van de opvang, maar tevens constateren we dat er nog heel veel werk verricht moet worden.

Na een half uurtje vertrekken we richting hotel. We hebben een indrukwekkende dag achter de rug.

Aansluitend aan dit reisverslag treft u in de volgende nummers van Onze Vogels een aantal "vogelinhoudelijke" artikelen van de hand van de staf van het Loro Parque. ☺

Vogelkunde deel 23

Hoe kijken we naar vogels?

Cultuurvogels

Als vogelhouders, kijken we veel en graag naar de vogels in onze kooien. In het algemeen, zullen we daarbij automatisch, ook op hun bevedering letten. Vrijwel altijd kijken wij van op korte afstand en onder redelijk goede lichtomstandigheden. Tijdens het 'officiële' keuren van T.T. vogels wordt er een speciale verlichting voorzien. Dit is ook wel noodzakelijk natuurlijk, om de kleine onderlinge kleurverschillen o.m. te kunnen opmerken.

Ook de T.T. kooi, zal aan een aantal voorwaarden moeten voldoen. We zouden m.n. gemakkelijk kunnen worden misleid, als de interieurs daarbij heel verschillend van kleur zouden mogen zijn. In mindere mate, speelt de uitvoering van de voorfronten daarbij zelfs nog een rol. Tot zover een inkijk bij de meer technische kant van het bekijken.

Natuurvogels

Ook in de natuur wordt heel vaak naar vogels gekeken. Echter de manier van kijken, verschilt duidelijk van de onze! In het veld zogezegd, zal er vanzelfsprekend veelal gekeken worden van op grotere afstanden en lang niet altijd onder de meest gunstige omstandigheden. Ook het ter beschikking hebben van een zg. 'geoeft oog' is hierbij wel een voorwaarde. En een verrekijker behoort uiteraard gewoon tot de standaard uitrusting.

Verder is een uitgebreide soortenkennis heel belangrijk. Ten zeerste met betrekking tot die soorten, die ter plaatste verwacht mogen worden.

Maar eveneens de soorteigen geluiden (de roep of zang), hun vlieg-, of zwembeeld (individueel en in groep), alsmede specifiek of kenmerkend gedrag. Het is U inmiddels wel duidelijk, we bespreken nu een heel andere groep van 'vogelkijkers'. Het zijn degenen, die we gemakshalve scharen onder veldwaarnemers.

Zij zullen daarbij dikwijls een belangrijke taak (ook van algemeen belang!) vervullen. Onder meer door het verzamelen van gegevens t.b.v. wetenschappelijk onderzoek. Zaken als, vogeltelling, vogelinventarisatie, vogeltrek, ringwerk, vogelbeheer, nestkastencontrole enz. enz., kunnen ons alléén een betrouwbaar beeld

geven, als ze grootschalig worden uitgevoerd.

Om dit laatste te willen illustreren geven we nog het volgende recente voorbeeld. In het laatste najaar (012) hebben we blijkbaar een enorm grote toestroom gehad van o.m. merels, koolmezen en pestvogels. Vanuit Scandinavië en Oost-Europa vertrokken, zijn ze vooral neergestreken langs onze kustlijn (Texel o.a.).

Als belangrijkste oorzaak voor deze vogel-migratie wordt gezien, het plaatselijke (broedgebied) voedseltekort. We nemen het graag mee, als interessante algemene vogelinformatie. Maar pas nadat we daarbij hebben moeten opmerken, er feitelijk hier ter plaatse (Kempen) niets van te hebben gemerkt!

Het Kijken, bekeken

Het kijken van ons begint met aanpassen of scherpstellen van onze ogen, voor, globaal véraf dan wel dichtbij. Intussen, moet voor sommigen, of eigenlijk wel velen van ons, een daartoe geschikte bril bij helpen.

Om iets te kunnen zien, moet er voor ons altijd voldoende licht beschikbaar zijn. Wij hebben eenmaal niet de 'nachtkijkers', waarover onze uilen kunnen beschikken. Lichtstralen volgen rechte lijnen, en zijn altijd afkomstig van een zg. lichtbron. Zo krijgen wij gratis ons natuurlijke daglicht van de zon, en anders zijn het veelal lampen, die ons met kunstlicht behulpzaam zijn. Wanneer we (als voorbeeld) naar een vogel kijken, ongeacht van op welke afstand, zijn het de eerdergenoemde lichtstralen, die na een richtingverandering ons oog bereiken. Wat wij dus opvangen met onze ogen, zijn de door de vogel weerkaatste (teruggekaatste of gereflecteerde) indirecte lichtstralen. Maar in de T.T. kooi, zijn er tegelijkertijd ook de teruggekaatste lichtstralen bij aanwezig, door het interieur ervan. Vandaar, dat dit zo neutraal mogelijk dient te zijn!

Het is natuurlijk vooral de 'buitenkant' ofwel de vogelbevedering, die bepalend zal zijn, voor de kleur en de proporties van de lichtstralen, ook die richting ons oog gaan. Eenmaal de ooglen gepasseerd, dringen lichtstralen verder het oog binnen, tot op ons netvlies. Daar worden ze als lichtprikkels opgepikt en via zenuwbanen naar onze hersenen geleid en verwerkt. Pas nu zullen we zien, wat we zien!

De waardering van de siertoeren bij de Spaanse

Spaanse

In de Standaard is een raamwerk beschreven waarbinnen de keurmeesters richting moeten geven aan de waardering van de Spaanse Timbrado's die op de keurtafel komen te staan. Soms wordt de standaard niet altijd goed meer gelezen maar wordt steeds vaker de focus op bepaalde delen van de standaard gericht en op basis van die elementen een afwijkend standpunt ingenomen welke veel onnodige discussie en zelfs splitsing tussen mensen veroorzaakt.

Dat is zeer spijtig en moeten we zien te voorkomen. Het gaat met name vaak om de waardering van de zogenaamde 'siertoeren'. In de volksmond verstaan we daaronder de toeren welke met maximaal 27 punten gewaardeerd worden.

De zang

In de standaard vinden we het volgende terug: "De zang van de Timbrado heeft een evolutie ondergaan, is completer geworden en rijker. Vooral bij het brengen van de niet continue toeren, in een steeds complexere vorm, is gedemonstreerd dat veel exemplaren niet eens meer de timbre als toer ten gehore brengen, terwijl het nog altijd Timbrado's zijn."

Welnu, de evolutie staat inderdaad niet stil en dat geeft ons redenen om goed in beeld te brengen hoe we met deze evolutie om moeten gaan maar ook hoe we op één lijn kunnen blijven als het gaat om de waardering van deze zo specifieke en complexe zangvormingen. Als we de beschrijving van de Koninklijke Academie van de Spaanse Taal over het begrip 'muziek' lezen dan beginnen we het te snappen. Zij stellen eenvoudig

dat muziek de kunst is om geluiden te combineren in een tijdperiode, op een wijze die vreugde geeft om naar te luisteren en het gehoor beroert. Sleutelwoorden zijn wat mij betreft: kunst, combineren, met vreugde luisteren, gehoor beroeren. Al met al moet het behaaglijk zijn.

Bij de waardering zal uitgangspunt zijn dat er een lied gezongen wordt welke voldoet aan drie kenmerken van muziek namelijk: ritme, melodie en harmonie. Als we het hebben over de kwaliteit van het lied dan gaat het om drie kwaliteiten: toon, frequentie of hoogte, intensiteit en klankkleur (timbre).

Harmonie

We kunnen ook nog even stil staan bij het begrip harmonie omdat dit van elementair belang is bij de beoordeling van de siertoeren. Het begrip harmonie behelst een combinatie van verschillende geluiden welke gelijktijdig (bijvoorbeeld in akkoorden) worden gemaakt. Als we dan bedenken dat het bij melodie gaat het om elkaar opvolgende tonen dan zien we hier een duidelijk verschil van begrip. Harmonie

en melodie zal dus ook geregistreerd dienen te worden binnen de "variaciones conjuntas" wil men tot een goede waardering kunnen komen.

Als we het over de 'siertoeren' hebben dan zijn het er feitelijk maar twee. De 'Floreos' (bloem/versiering) en de 'floreos lentos' (langzame bloem/versiering). Dit zijn toeren die het lied moeten 'versieren'. Maar als we eerlijk zijn komen er bij de samenstelling van het discontinue lied meestal nog wat andere discontinue toeren bij zoals de 'campana', de 'cloqueos', de 'castag-

Timbrado

nette' (zelden) en de 'aqua lenta' (langzaam water) die gezamenlijk het lied 'versieren'. Soms bestaat het lied uit nagenoeg uitsluitend 'variaciones conjuntas' oftewel samengestelde toeren, wat betekent dat meerdere toeren gelijktijdig gebracht worden.

We kunnen spreken van toeren met een gelimiteerde fonetische tekst zoals de 'cascabel' (linlinlin...), de 'castañuela' (clakclakclak). Deze toeren zijn 'vast' gelegd en zijn daarom relatief makkelijk te beoordelen. De toeren met ongelimiteerde fonetische tekst zijn daarentegen moeilijker te beoordelen omdat deze toeren bestaan uit alle mogelijke klinkers en medeklinkers, zoals bijvoorbeeld de 'floreos', de 'floreos lentos' en de 'variaciones conjuntas'. De uitspraak van de zang is van absoluut belang. We zullen met ons menselijk oor het geluid moeten kunnen 'verstaan', (identificeren) en toetsen aan de Standaard. Als dit niet het geval is dan zal een objectieve beoordeling niet mogelijk zijn.

Modulatie in de zang is een meerwaarde en wil zeggen dat er melodieuze variaties ontstaan in de toeren door veranderingen van de toon of van de intensiteit. We spreken bij de Timbrado wel van een stijgende toer (intensiteit gaat van zacht naar vol volume of toonhoogte van laag naar hoog), een dalende toer (intensiteit van vol volume naar zacht volume of toonhoogte van hoog naar laag), golvende toer (is een combinatie van beide voorgaande) of van een vlakke of horizontale toer (de toer geeft noch een modulatie in intensiteit noch een modulatie in toonhoogte).

Zangbeschrijving

Als we een algemene beschrijving van de zang willen geven dan kunnen we zeggen dat de zang van de Timbrado licht, twinklend en erg gevarieerd moet zijn met een langzaam ritme en een duidelijke uitspraak. Omdat we het alleen over de siertoeren willen hebben beperken we ons tot de 'floreos', de

'floreos lentos' en de 'variaciones conjuntas'. Het zijn de meest waardevolle toeren.

1. De Floreos hebben een afgezet ritme en alle combinaties van medeklinkers en klinkers kunnen voorkomen. Het is een soort verzamelbak van toeren welke we niet onder kunnen brengen in de overige omschrijvingen van toeren. Het spectrum aan Floreos is ongelimiteerd.
  - a. Voorbeeld: Loe loe loe..., Ti ti ti ..., Toei toei toei.
  - b. Waardering maximaal 27 punten
2. De Floreos Lentos hebben hetzelfde concept als de Floreos. Het verschil is dat het ritme nu niet afgezet is maar absoluut duidelijk onderbroken. Deze toer wordt ook wel de Koning onder de toeren genoemd.
  - a. Voorbeeld: Toeii toeii toeii, Toeio toeio, Florioflor, Taa taa taa, Dooilidooiili, Coe-eli coe-eli/
  - b. Waardering maximaal 27 punten
3. De Variaciones Conjuntas bestaan (zoals boven beschreven) uit het gelijktijdig horen van twee of meer van de toeren. Er kunnen punten behaald worden uit elke toer die deel uitmaakt van de variatie. (bijvoorbeeld 'Floreos + Cloqueos + Aqua Lenta')
  - a. Waardering maximaal 27 punten

Opm. De keurmeester bepaald of hij één of meerdere toeren (welke in de 'variaciones conjuntas' gehoord worden) ook individueel zal beoordelen.

Hoe gaan we de zang nu waarderen
Bij de waardering analyseren we eerst de zang. Zoals we gezien hebben, is de klankkleur van het lied van de Spaanse >

› Timbrado per definitie helder, metaal, maar ook komen we in zijn lied delen tegen met de klankkleur hol of water. Hoe meer variatie en contrast, hoe attractiever het lied tot uiting komt. We stellen onszelf bij de beoordeling drie vragen: welke toer wordt er gebracht, hoe wordt hij gebracht en waar wordt hij in het lied gebracht, waarna we bekijken of de uitspraak duidelijk is en of je de medeklinkers duidelijk hoort terwijl toch het geluid van de klinkers enigszins overheerst. Als dit in een goede balans is dan zal de klank daardoor zacht en aangenaam zijn. Daarna bekijken we of er een mooie modulatie (zie boven) gebracht wordt. Het mooiste is natuurlijk als de Timbrado ook het ritme van de toer zo af en toe kan veranderen. (versnellen en/of vertragen). Dan gaan we bezien wat de fonetische complexiteit van de toer is maar ook de duur van de toer (niet te kort/niet te lang). Tot slot kijken we naar de schoonheid van het lied. Dit wordt in de Standaard 'muzikaal intrinsiek' genoemd. Het gaat daarbij om het totaalbeeld van het lied. Welke toer wordt op welke plaats in het lied gebracht. Past dit en maakt dit het lied tot een geheel.

Intrinsiek

Om een duidelijker beeld te krijgen over wat er bedoeld wordt met 'muzikaal intrinsiek' zouden we terug moeten naar de tijd van Aristoteles die al het onder-

scheidt maakte tussen twee soorten middelen van overtuiging: intrinsieke en extrinsieke. Het komt er (in ons geval) op neer dat het gaat om overtuiging van de zelfcreativiteit van de Timbrado. Hij gelooft zelf in zijn eigen sublieme ongelimiteerde mogelijkheden in de zang en overtuigd daarmee de toehoorder. Wat mij betreft een erg mooi maar moeilijk meetbaar begrip.

Het toekennen van punten

Bij voordracht van een toer in verschillende vormen zal de waardering zo objectief mogelijk uitgaan van de gemiddelde kwaliteit van de toer en er worden alléén punten gegeven aan die toeren die van acceptabele of voldoende kwaliteit zijn. Onherkenbare toeren, welke overigens geen aanleiding geven tot strafpunten, worden niet meegenomen in de puntentelling. Om wat richting aan de verdeling van punten te geven is er een schaal gemaakt waarbinnen de waardering van de toeren in drie niveaus te verdelen zijn. We nemen de siertoeren als voorbeeld.

Niveau 1. - Toeren die net voldoende, normaal of acceptabel zijn. (1 t/m 9 punten)
 Niveau 2. - Toeren die ruim voldoende / goed zijn. (10 t/m 18 punten)
 Niveau 3. - Deze toeren zijn excellent of superieur. (19 t/m 27 punten)
 Meegewogen wordt natuurlijk het feit of en in welke mate de uitspraak

duidelijkheid is en de wijze waarop de toer gebracht wordt. Verder wordt de schoonheid en de muzikaliteit beoordeeld om tot een relevante eindscore te komen.

Fouten

Ja, er zijn fouten ook. We kunnen de schurende of schrapende geluiden (een irritante overheersende medeklinker "r"), scherpe klanken (een storende te plotselinge of te brute verhoging van de toon) of een neusklink als ware het dat iemand door zijn neus praat). Per item kan de keurmeester drie punten straf in mindering brengen. Het is onbestaanbaar dat een vogel met strafpunten een totale score van 90 punten bereikt.

Resumé

Ja, een heel verhaal met veel technische informatie. Maar wat moeten we er nu mee? Ik het kort kun je dus samenvatten dat de siertoeren een aantal, soms complexe, elementen in zich moeten hebben. De samenvoeging van die toeren komen tot een lied. Het lied moet gevarieerd, contrastvol, helder, metaalachtig en zo complex mogelijk zijn. Als het ware moet het kunstig geheel van combinaties zijn waar we met een opspringend hart naar luisteren en het moet ook zeker prettig in het gehoor liggen. Een ritmische, attractieve harmonische melodie met een oor strekende klankkleur en soms een beetje water of wat hol klinkend maar wel met een zeer duidelijke uitspraak en optimale modulatie.

Het keuren van de siertoeren vereist dus een nauwkeurige analyse en identificatie van hetgeen gehoord wordt waarna een puntentotaal gegenereerd wordt door scores te verbinden aan de toeren welke geassocieerd worden in het raamwerk van de standaard. Makkelijk? Nee. Beslist niet. De Nederlandse keurmeesters komen een aantal keren per jaar bij elkaar om af te stemmen en met elkaar zangfragmenten te analyseren en vogels af te luisteren. Ook proberen we zoveel mogelijk met twee keurders te gaan keuren om elkaar scherp te houden. We vragen ons daarbij voortdurend af: Hoe blijven we op één lijn? We streven er met elkaar voortdurend naar. <

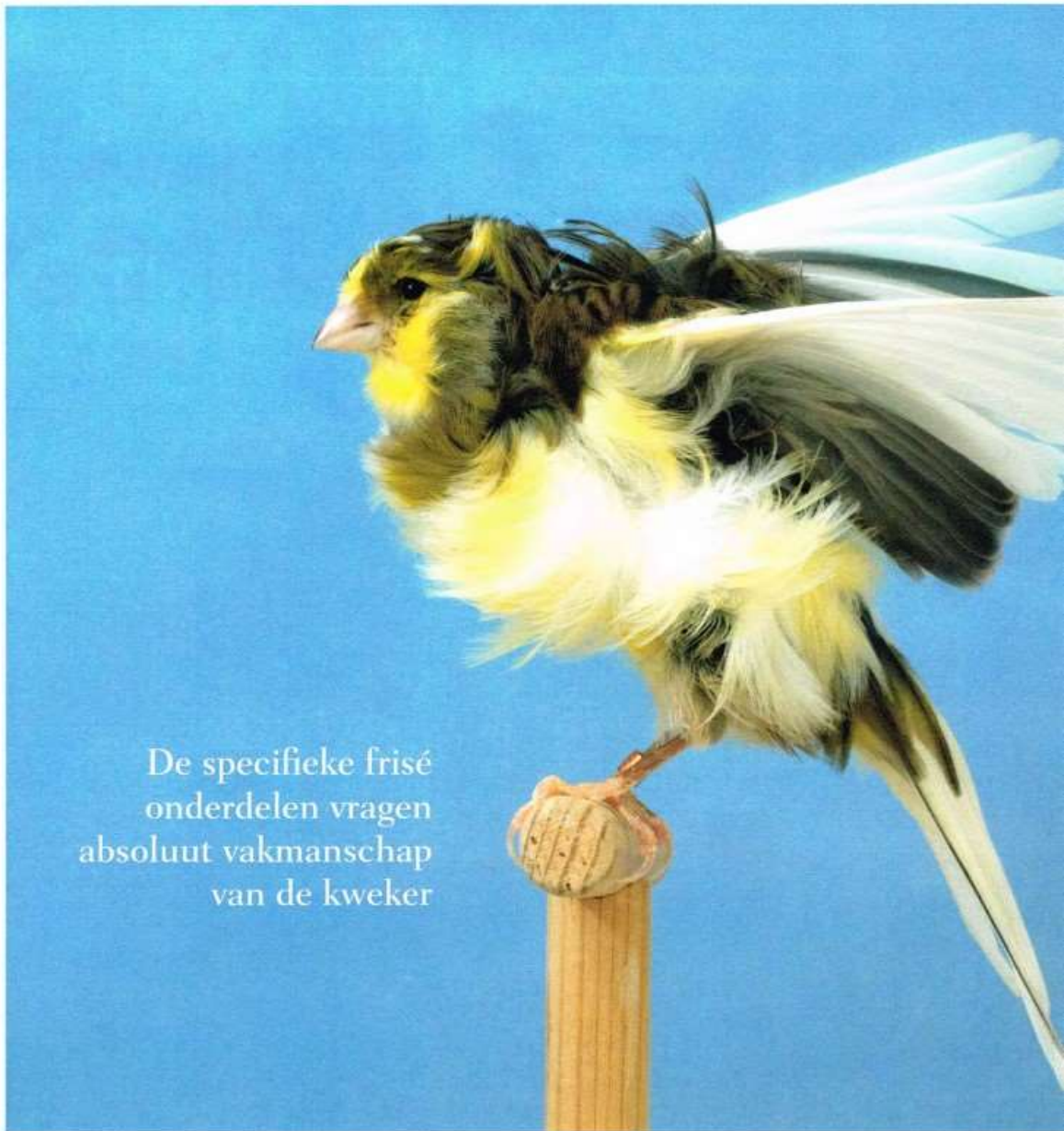

De Mehringer

(deel 1)

In de bespreking van minder voorkomende postuurrassen maken we deze keer een uitstapje naar een van de gefriseerde postuurrassen; de Mehringer. Los van de moeilijkheidsgraad van dit postuurras, lopen we bij dit postuurras tegen vooroordelen aan, veelal geuit door toevallige bezoekers van TT-en. De gefriseerde vogels worden veelal slecht ontvangen en wordt door menige TT bezoeker als zielig bestempeld. Maar is dat terecht?

Aangezien de frisering bij dit postuurras over de gehele vogel verdeeld is, zou liefst een 3D weergave het beste zijn. De borstfrisering is al goed aanwezig. We zien dat de rugfrisering verder kan doorlopen, deze moet namelijk zeker 2/3 van de ruglengte bedragen. Belangrijker is dat deze rugveren ook langer moeten zijn. We kunnen nu de schouders zien maar door de uitbundige rugfrisering die ook zijwaarts valt zouden die liever onzichtbaar moeten zijn. De flankkrulveren kunnen ook nog meer volume laten zien en het onderlichaam mag zeker niet gladder. De staart heeft altijd een wat warrige uiting, dat hoort nu eenmaal bij dit postuurras. >

De specifieke fris 
onderdelen vragen
absoluut vakmanschap
van de kweker

› Want daar is overigens geen enkele reden voor aangezien een vogel met of zonder frisering even gezond is en er in de kweek geen extra maatregelen vereist zijn. Wat wel opmerkelijk is, is de wijze waarop de bevedering van een gefriseerde of gladbevederde vogel zich 'gedraagt', zodra beiden bijvoorbeeld een verkoudheidje hebben opgedaan. Bij de gladbevederde vogel wordt de bevedering opgezet, we krijgen dan het bekende 'bolletje', zodat het verstrekken van medicijnen en/of het plaat-

sen in een ziekenkooi moet worden overwogen. Bij een gefriseerde vogel gebeurt precies het tegenovergestelde. Zodra een gefriseerde vogel conditioneel minder zit, wordt juist de bevedering strak getrokken, waarbij van enige frisering nagenoeg niets meer overblijft. Kortom een uiterst opmerkelijk verschil dat ik wel heb kunnen waarnemen, maar waarvoor ik een verklaring nog niet heb gevonden. Mochten anderen daar meer informatie over hebben dan hou ik me daar voor aanbevolen.

Een mini Parijse Frise

De Mehringer is overduidelijk een mini Parijse Frise. Het is daarmee ook direct verre van een eenvoudig postuurras geworden. Dat komt allereerst doordat de Parijse Frise tot de moeilijkste postuurrassen behoort. De specifieke frise onderdelen vragen absoluut vakmanschap van de kweker die hiermee aan de slag gaat. Maar daarnaast heeft men niet gekozen voor het evenredig verkleinen van de Parijse Frise, door steeds de kleinste exemplaren aan elkaar te

koppelen. Nee, om de mini variant te verkrijgen zijn er andere postuurrasen gebruikt die daardoor hun eigen specifieke eigenschappen ook hebben meegebracht. In de huidige Mehringer kun je dit dan ook eenvoudig waarmaken. Bij de bespreking van de diverse onderdelen komen deze ingebrachte problemen één voor één langs.

Vorm

Wellicht zou u verwachten dat eerst naar de frisering wordt gekeken, maar

in dit geval moet de vorm uiteindelijk er voor zorgen dat alle frisepartijen ook letterlijk de ruimte hebben om zich op het lichaam te manifesteren. En die frisering is zoals we later zullen zien zeer uitbundig aanwezig. Hoe meer huidoppervlakte er dan beschikbaar is, des te meer kans er bestaat dat de gevraagde frisering zich kan ontwikkelen. De Parijse Frise is om die reden dan ook een grove vogel qua bouw, inclusief de robuuste kop. Zou een slanke vogel als basis worden gebruikt dan komt de frisering alleen al om die reden minder tot z'n recht. Met het creëren van een mini variant als de Mehringer is daar al direct het eerste euvel geboren. We zien nog veel smalle vogels zeker voor wat betreft het rompje, maar ook heel wat 'iele' kopjes. Als daarop een volle frisering wordt gevraagd wil dat per definitie elkaar nogal eens bijten. Bij de samenstelling van de kweekparen moet zeker de breedte in de schouders en een goede volle borst goed bewaakt worden. Ook het kopje is liefst wat te grof, dan dat deze te smal van vorm is. Als daaraan is voldaan dan kan vervolgens aan een volle frisering met succes worden gewerkt.

Grootte

De Parijse Frise heeft feitelijk alleen een ondergrens van 19 cm. Maar bij dat postuurras geldt: hoe groter, hoe beter! De grotere vogels maken simpelweg ook meer indruk en die eerste indruk is iets wat uiterst belangrijk is bij de totaalbeoordeling van dergelijke vogels. De Mehringer heeft daarentegen een duidelijke bovengrens. Qua grootte wordt maximaal 13 cm. vereist en in die 13 cm. moeten alle onderlinge lichaamsdelen verhoudingsgewijs erbij passen. We zagen hiervoor al dat de vorm goed gevuld moet zijn en vanuit dat gezichtspunt is de vereiste 13 cm eerder een struikelblok te noemen. Denk daarbij even aan het volume van de Gloster. Maar met zijn 11 cm. en het maximale volume dat in het rompje van de Gloster te realiseren valt is dat feitelijk al te weinig. Liefst zouden we richting het volume van de heden-

daagse Border gaan. Maar dat volume zit dan weer gekoppeld aan een grootte van ca. 15 cm. De tussenmaat van 13 cm. voor de Mehringer is daarmee op z'n minst dus lastig. Maar tegelijkertijd wel noodzakelijk als de frisering zoals we die hierna gaan bespreken volledig tot zijn recht wil komen.

Frisering

Specifiek voor de Mehringer moet de frisering in 3 onderdelen worden besproken. Dat is achtereenvolgens de lichaamsfrisering, de kopfrisering en het onderlichaam met de hanenveren.

Lichaamsfrisering

De lichaamsfrisering is uiterst weelderig en dient volumineus te worden getoond. De borst en rugfrisering vormen veelal de minste problemen. Alhoewel, een duidelijke naar twee kanten vallende symmetrische rugfrisering is voor bijna alle gefriseerden een absolute uitdaging. Het boekje op de onderzijde van de rug moet zeker vroeg in het TT seizoen niet verwacht worden. Soms ontbreekt dit gedeelte zelfs volledig. Erg kwetsbaar maar ook sterk bepaald door de stijfheid van de bevedering zijn de flankkrulveren (ook wel vinnen genoemd). Deze flankveren bepalen voor een belangrijk deel het aanzicht van het totale frise volume. Het is daarom noodzakelijk om TT exemplaren al vroegtijdig op te kooien om ervoor te zorgen dat de flankkrulveren de vereiste lengte krijgen en niet door andere soortgenoten in de opvangkooi of vlucht, als leuk speelgoed worden gezien. Maar ook de stugheid -of juist het gebrek daaraan- van de flankkrulveren bepalen of deze veren in de juiste opwaartse richting komen te staan. Zorg er in ieder geval voor dat de TT vogels zelf regelmatig een bad kunnen nemen om daarmee de veerkracht van de bevedering in stand te houden. <

In deel 2 nemen we de andere gefriseerde veervelden nauwkeuriger onder de loep.

Vogels in de *Rouw?*

Laatst kwam ik na een werkdag thuis en merkte dat 1 van mijn 2 grasparkietjes rare geluidjes zat te maken. Mijn eerste gedachte was "Oh nee, als ze maar niet ziek is" (luchtpijpprobleem ofzo) maar omdat het beestje geen zieke indruk maakte werd die gedachte vrij snel vervangen door "Oh nee, als er maar niks met die andere parkiet is". Toen ik ging zoeken vond ik inderdaad haar maatje dood op de bodem van het binnenhok.

Het was al een oud beestje. Geen idee hoe oud precies want ik had hem op volwassen leeftijd gekocht en hij was niet geringd. Maar hij zat vaker te slapen dan in zijn jonge jaren dus we hadden al het idee dat de ouderdom begon op te spelen. Ik heb hem in de hand nog even vlug nagekeken (bevedering zat mooi strak, cloaca was schoon, borstbeen voelde niet scherp aan) maar bleef bij mijn eerste diagnose: ouderdom.

Stress?

Is het niet raar dat ik het eerder merkte aan het overgebleven parkietje? Zou ze zich inderdaad anders hebben gedragen omdat ze haar maatje miste? Kunnen we in dit geval spreken over 'rouw'? Of is het misschien gewoon 'stress' te noemen? Misschien was het ook wel gewoon toeval? Ik heb bij eerdere sterfgevallen nooit iets gemerkt aan de overgebleven vogels. Ook niets na de verkoop van vogels. En aan een eenmalige observatie kun je geen conclusies verbinden. Gevaar bij elk onderzoek is zoeken naar wat je wilt zien of verwacht te zien, terwijl het er misschien helemaal niet is. Maar er zijn meer anekdotes over "vreemd" gedrag van dieren na het overlijden van een soortgenoot.

Ceremonieel

Zo schijnen ganzen en zwanen na de dood van hun partner 'depressief gedrag' te vertonen. Ze zonderen zich af van de groep, gedragen zich submissief (onderdanig) naar anderen en lijden gewichtsverlies. Groepen eksters lijken afscheid te nemen van een overleden soortgenoot door er naar te pikken en daarna gras bij het lichaam te leggen. Soortgelijke ceremonies zijn ook waargenomen binnen groepen kraaien en raven. Ook bij andere dieren zoals chimpansees, gorilla's, bavianen, wolven, olifanten en dolfijnen is soortgelijk gedrag opgemerkt.

Groepsband

Dat maakt het aannemelijk dat er een reden achter dit gedrag zit en het op een of andere manier voordeel oplevert. Naast controleren of een dier echt dood is, zou een reden voor het onderzoeken van het karkas ook kunnen zijn om informatie te krijgen over de doodsoorzaak (ziekte, jagers of andere bedreigingen?). Dit zou waardevol kunnen zijn voor het beschermen van het individu zelf en de rest van de groep. Het gezamenlijk bijeenkomen bij een overledene zou een sociale reden kunnen hebben, bijvoorbeeld om de groepsband te versterken en/of door

nieuwe relaties in de groep te vormen, denk bijvoorbeeld ook aan verschuivingen in de dominantiehierarchie. Verdriet en "rouw" kunnen ook gezien worden als noodzakelijke tegenhangers van gelukkige gevoelens. Ik vind het in ieder geval heel intrigerend om over dit soort gedragen te lezen. Of het nou wel of niet 'rouw' genoemd kan worden.

De link naar de blog van yvonne is:
<http://yroelofs.blogspot.nl/>

Referenties

Bekoff M. 2009. "Animal emotions, wild justice and why they matter: Grieving magpies, a pissy baboon, and empathic elephants", *Emotion, Space and Society*, vol. 2(2), pp. 82-85.
Iglesias T.L., McElreath R. & Patricella G.L. 2012. "Western scrub-jay funerals: cacophonous aggregations in response to dead conspecifics", *Animal Behaviour*, vol. 84(5), pp. 1103-1111.

Koudkweek

met Goulds

Dit voorjaar is het al weer acht jaar geleden, dat ik een artikel heb geschreven over de koudkweek van de Gouldamadine, een vogel die me nog steeds boeit. Het artikel werd geplaatst in de maartuitgave van 2005 van *Onze Vogels* en leverde veel reacties op. Kennelijk voldeed het aan een behoefte naar informatie over de kweek van deze vogelsoort.

Dat het blad gespeld wordt wist ik al wel, maar dat het nog zo lang en zo veelvuldig als naslagwerk ter hand wordt genomen had ik niet verwacht. Zelfs nu nog komen er reacties op en wordt om raad gevraagd. En daar doe je het uiteindelijk voor: een ander tot steunpilaar zijn.

Verandering?

Is er aan mijn kweekwijze iets veranderd? In hoofdlijnen niet. Wat ik destijds heb geschreven staat nog steeds als een huis. Ik ben mijn uitgangspunten trouw gebleven: kweken in ruime voliëres. In kolonieverband, waarbij de vogels zelf mogen uitmaken wie ze in het broedseizoen als partner willen. En dat pakt goed uit: ze belonen me telkens weer met een forse hoeveelheid nazaten. Door middel van nestkastnummering en kleurringen kan ik het broedproces goed volgen. Daarbij is bij mij koudkweek ook echt koudkweek, geen (bij)verwarming dus.

Kwetsbaarder

Alle kopkleuren hebben een eigen voliëre, want ik heb een gruwelijke hekel aan het "toverballen" effect, d.w.z. verrast te worden door een kleur, die je niet verwacht. Bij mij moet een zwartkop een zwartkop vererven en een roodkop een roodkop. Wat inmiddels wel veranderd is, is dat ik ook oranjekoppen ben gaan kweken en mezelf witborsten heb toegestaan. Vereiste is wel, dat je er een goede administratie

op na moet houden om de split voor witborsten te kunnen volgen. Wel is het me opgevallen, dat hoe verder je met mutaties van de "oer" Gould (de zwartkop) verwijderd raakt des te kwetsbaarder ze worden. Maar met goede voeding en een attente baas, die als een vogel in conditie terugloopt meteen maatregelen neemt, kan de schade veelal beperkt blijven. De ruimte voor het bijbouwen van enkele voliëres voor o.m. de oranjekoppen was een onvoorzien geschenk. Door het ouder worden werd het onderhouden van de grote moestuin een probleem. Goede raad was voor mij niet duur. Mijn voorstel om de moestuin te vervangen door een grote gezelschapsvoliëre kreeg de instemming van mijn eega, zodat mijn vogelbestand inmiddels is uitgebreid met Australische en Afrikaanse prachtvinken. Prachtig, zoals de diamantvinken Mozambiquesijs mannen hun poppen het hof maken. Genieten! Ook aan mijn voederwijze is praktisch niets veranderd. Ik noem mezelf overigens op dat gebied wel "prettig" gestoord, want niets is me te veel om de vogels van goed voer te voorzien. Ik word er dan ook rijkelijk voor beloond: forse vogels, die actief zijn en zich met enthousiasme voortplanten.

Tafelkeuring

Een tt-man ben ik niet; ik geniet liever van mijn vogelbestand in de "vrije"

ruimtes. Toch wilde ik wel eens weten hoe mijn vogels zich verhouden tot die van andere vogelhouders en dus heb ik er een aantal meegenomen naar een tafelkeuring. De keurmeester zette ze meteen apart, wat me het ergste deed vrezem. Bij de eindkeuring zette hij ze weer op tafel naast de overgeblevene en vroeg de inzenders of ze iets op viel. Hij maakte ze erop attent, dat mijn vogels niet alleen forser waren, maar ook intenser en dieper van kleur. Hij vroeg me of het voliërevogels waren, wat ik beaamde. Knap van hem. Het ontwikkelen van de vliegspieren en de uv-straling zijn van wezenlijk belang.

Impulsaankoop

De reden overigens, dat ik een vervolg op het artikel van 2005 heb geschreven, komt voort uit de vele reacties en vooral vragen, die ik in de loop van jaren heb gekregen en nog steeds krijg. En daar wordt je soms niet vrolijk van. Wat me treurig stemt is dat veel vogel-liefhebbers impulsaankopen doen. Op een vogelmarkt of bij een vogelhandelaar raken ze zodanig geboeid door de kleurenpracht van de Gouldamadine, dat ze ter plekke een koppel aanschaffen. De vogels worden in de voliëre of kooi los gelaten en na enkele dagen of weken liggen ze dood "onder de stok". En dan krijg ik prompt een mail met de vraag of ik daar een verklaring voor heb. Bij (na)vragen over de achtergrond van de vogels krijg ik dan te horen, dat

men daar niets van weet! En dat is in feite een vorm van dierenmishandeling. Juist bij de Gouldamadine is het van belang te weten waar de vogel vandaan komt en in welke omstandigheden hij/zij geboren en gehouden wordt. Bij welke temperaturen en welke soorten voeding. Een vogel, die gewend is aan een constante omgevingstemperatuur van 20 graden is niet bestand tegen de temperatuurwisselingen in voliëres (mijn vogels ondergaan zonder problemen temperaturen van plus 30 tot min 15). Dus moet je met de gekochte vogels behoedzaam omgaan en ze geleidelijk aan de buitentemperatuur laten wennen. Het heeft

mij jaren gekost om mijn Gouldamadine aan ons klimaat te laten wennen, dus verwacht geen wonderen van warmkweek vogels in voliëres. Veel vragen gaan ook over het teruglopen van de conditie van de vogels. Men denkt vaak, dat het beschikbaar stellen van zaad, maagkiesel en water voldoende moet zijn. Over het algemeen weten de vogelliefhebbers wel beter. Maar juist voliërevogels vragen om gevarieerde voeding. Zelf eten we ook niet alle dagen stampot boerenkool. Een (dagelijks) gevarieerd kracht/eivoer is van wezenlijk belang. Als de vogels met graagte op het kracht/

eivoer duiken, doe je het goed. Mijn vogels krijgen b.v. het hele jaar door levertraan, zoals ik in mijn jeugd kreeg. Blijf ook het hele jaar rond kracht/eivoer voeren, want als je er gedurende de rustperiode van af stapt, moet je maar weer zien ze er aan te krijgen. De Gouldamadine is een kieskeurige eter.

Observatie

Oorzaak van het teruglopen van de conditie kan ook veroorzaakt worden doordat de Gouldamadine het niet naar de zin heeft. De samenstelling van het vogelbestand in de voliëre kan een reden zijn. De Gouldamadine heeft van >

› nature een zachtvaardig karakter en verdedigt zich amper. Alleen in de broedfase kan hij wel eens een vogel wegjagen, die te dicht bij zijn nestkast komt. Zitten er brutale rakers tussen de overige vogels, die de Gouldamadine opjagen en nauwelijks toestaan om bij de etensbak te komen, gaat het fout. Juist de "buitenvogels" hebben voldoende en kwalitatief goede voeding nodig om in conditie te blijven.

Observeer dus en grijp in als het nodig is. Zelf zoek ik zorgvuldig uit welke andere vogelsoorten er bij het karakter en postuur van de Gouldamadine passen.

Voeding

Met goede voeding blijf je ook veelal de rui problemen voor. Ook daarover gaan veel vragen. Een Gouldamadine, die geen kracht/eivoer opneemt, raakt bij het ruien in de problemen. Naar mijn mening komt daar ook het "kale koppen" probleem uit voort. De belangrijkheid van de (gevarieerde) voeding wordt vaak onderschat. Als een oudervogel geen kracht/eivoer opneemt leert een jong dat ook niet. En dus selecteer ik die uit.

Als een Gouldamadine met de kop in de veren zit en geen heldere oogopslag heeft, vang hem dan maar zonder

dralen uit en zet hem apart. Met een beetje extra aandacht en verwennen is hij weer op de poten te krijgen. Doe je dat niet, dan loopt de conditie verder terug en is hij niet meer te redden. Dagelijks observeren dus.

Broedsfeer

Ook komen er met regelmaat vragen over een tegenvallend broedseizoen. Als de samenstelling van het vogelbestand niet op de Gouldamadine is afgestemd komen ze niet in broedsfeer. Tegen nestverstoringen kunnen ze al helemaal niet (welke vogel wel, trouwens). Vaak worden ook te jonge vogels voor de kweek ingezet. Als je ervan uit zou gaan, dat een vogeljaar gelijk zou staan aan tien mensenjaren, dat zet je toch geen vogel beneden het jaar in voor de kweek. In onze maatschappij is kinderarbeid immers ook verboden. De beste broedresultaten bereik ik met een jonge man van een jaar of ouder) tegenover een oudere pop. De vurige jeugd van de man versus de rust van de pop. En ook hier geldt de belangrijkheid van de voeding. Met de voeding kun je meer sturen dan met de lichtduur en de temperatuur. <

Met deze uitgangspunten kun je veel plezier aan deze schitterende vogel beleven en voorkom je onnodig vogelleed.

Goed bedoelde adviezen

- Bedwing je impuls om onvoorbereid vogels aan te schaffen.
- Lees voordat een vogelsoort wordt aangeschaft alles wat er aan literatuur te verkrijgen is; het internet biedt tegenwoordig een schat aan informatie. Veel vogelhouders doen er verslag van hun ervaringen op.
- Schaf bij voorkeur nooit vogels op een vogelmarkt aan. Als je Gouldamadines in volières wilt gaan houden koop ze dan bij de koudkweker, die je alles over de achtergrond, de kweekwijze en de voeding van de vogel kan vertellen.
- Verzeker je er van, dat het natuurbroed is. Geef dus je ogen goed de kost als je bij de kweker bent.
- Laat een nieuw aangeschafte vogel nooit direct los in de volière. Zelf zet ik aangeschafte vogels een dag of wat met voer en water in een tt-kooi in de volière om aan de omgeving en het vogelbestand te wennen. Je zult zien, dat de overige vogels nieuwsgierig de nieuwelingen opzoeken.
- Controleer na het loslaten van de vogels in de volière of ze de voerbak en het water weten te vinden. Het komt nog te vaak voor, dat ze van honger en dorst omkomen.
- Voer in de binnenvlucht, die zomer en winter in open verbinding met de buitenvlucht moet blijven. De vogels zijn dus gedwongen om voor voer en water naar binnen te gaan. Bijkomend voordeel is, dat het eventuele uitvangen er door wordt vergemakkelijkt.
- Neem dagelijks ruimschoots de tijd om het vogelbestand te observeren en grijp direct in als dat nodig is. Verwijder de oproerkraaiers en bewaar de rust in de volière.

DEEL 6
De Isabelkanarie

Isabel rood intensief

Vogel

copy

Melanine

in dit millennium

Isabel geel intensief

Als laatste van de klassieke verschijningsvormen van de gemelaniseerde kanaries komt de Isabel aan de beurt. Net als bij de agaatserie behoren de isabellen bij de groep van gereduceerde melanine vogels. De isabel is een bruine kanarie met gereduceerd melanine.

Het totaalbeeld uit zich in een bruine bestreping vanaf de snavelbasis op rug en in de flanken. De melanine of bestreping wordt als gevolg van de reductie kort en fijn, en moet scherp afgetekend symmetrisch aanwezig zijn.

Onderbroken bestreping

De standaard zegt vervolgens dat bij de schimmelvogels de bestreping evenredig wat breder zal zijn. De melanine wordt tegen een zeer heldere beige ondergrond die duidelijk lipochroom en grondkleur moet laten zien afgezet.

De standaard volgens de COM

De COM spreekt over beige bestreping en zegt dat de melanine boven de snavel

licht verdund is en laat het pigment bij de wenkbrauwen, verminderd als gevolg van de reductie de grondkleur, verschijnen.

Dit wordt bij ons niet specifiek genoemd, maar is vooral bij intensieve exemplaren door de reductie wel zichtbaar.

Bij intensieve exemplaren is zichtbaar phaeomelanine niet toegestaan en ook bij de schimmelvogels heeft het afwezig zijn van zichtbaar phaeomelanine de voorkeur. Bij de intensieve exemplaren is er eigenlijk niets gewijzigd ten opzichte van vroeger waarbij eigenlijk alleen door de keurmeesters op het onvoldoende aanwezig zijn van flankbestreping strenger wordt gelet. Natuurlijk zien we in de praktijk, dat wanneer de vogels een duidelijke flanktekening bezitten het totale bestreping- >

Isabel wir

› patroon iets grover wordt. Uiteraard moeten de vogels in de intensieve vorm vol intensief zijn, en enige mate de optische factor bezitten.

Volledige werking van de optische factor kan de vogels te hard maken en doet afbreuk aan de gevraagde bruin-beige kleuruiting.

Wel zal er een hoeveelheid niet zichtbare phaeomelanine nodig zijn omdat de egaliteit van de grondkleur nu eenmaal te maken heeft met de hoeveelheid phaeomelanine in combinatie met de lipochroomkleur.

Bij de huidige schimmelvogels moeten we eigenlijk alleen nog mannen tentoonstellen, omdat die beter aan de standaard voldoen dan de poppen, zowel in de gele, rode als in de witte grondkleur. Natuurlijk zijn de mannen met gele en rode grondkleur vaak net iets te intensief van kleur boven de snavel en schouderopjes maar voldoen ze beter aan een diepe egale grondkleur met fijne schimmelverdeling in combinatie met scherpe afgetekende melanine bestreping.

Wel goed letten op het feit dat de melaninestreepjes vanaf de snavelba-

sis vertrekken.

Natuurlijk heb ik de oude zilverisabelpoppen nog op mijn netvlies staan, die bijna streeploos egaal waren, maar deze verschijningsvorm, evenals de vroegere isabelschimmelpoppen, hoe mooi ook in de ogen van sommige liefhebbers, worden deze vogels niet meer hoog gewaardeerd door de keurmeesters. Bij de Isabelmozaïek kanaries vragen we een zo helder mogelijk rugdek met scherpe bestreping, wat we bereiken door de vogels optimaal te laten profiteren van de azulfactor.

Onder invloed van de azulfactor ontstaan isabellen die erg afwijken van de vogels die wij vroeger als tentoonstellingsexemplaren hebben geshowd. Maar erg mooi van tekening met het mozaïekpatroon, op een helder (praktisch grijs) rugdek.

Azulfactor

Deze vogels hebben als verschijningsvorm veel weg van de satinetten in de mozaïekserie - uiteraard zonder rode ogen. Bij onze organisatie vragen we echter vogels met en zonder azulfactor,

zodat u ze beide kan inschrijven, maar mijn voorkeur gaat zoals ik al eerder aangaf echter uit naar één verschijningsvorm en bij voorkeur die met de azulfactor.

Let bij gepigmenteerde mozaïeken, en zeker ook bij de isabellen dat de vogels voldoende flanktekening laten zien, en dat ze ondanks de aanwezigheid van de mozaïekfactor egaal in de flanken zijn. Overigens moeten de vleugel- en staartpennen bij bijna alle isabellen over de gehele lengte lichtbruin van kleur zijn, behalve een kleine omzoming met grondkleur aan de randen van de veer. Natuurlijk niet bij mozaïeken, daar moeten de slagpennen zo min mogelijk gekleurd zijn, en wordt slechts een zeer lichte nestkleur toegestaan.

Bij alle isabellen zijn de hoorndelen vleeskleurig of anders gezegd helder van kleur.

Verder worden de isabellen met licht doorschijnende, lichte oogkleur geboren, deze oogkleur wordt snel donker. <

Volière van de maand

In de jaren 90 ben ik eigenlijk al begonnen met het houden van vogels. Ik woonde destijds in Heerde en een buurman van ons had een grote volière. Toen ik daar een keer ben gaan kijken, was ik meteen enthousiast.

Mijn vader zag er ook wel wat in en we zijn toen begonnen met de bouw van een volière van 6x2 meter, waarvan 2x2 meter het nachthok werd. Ik heb daar eind jaren negentig honderden vogels gekweekt. Daarna is er door studie en werk minder tijd voor gekomen en ben ik gestopt. Toen ik op mezelf ging wonen had ik wel een buitenkooi waar ik dan kanaries of diamantduifjes in hield, kweken deed ik echter niet meer. Sinds een paar jaar heeft mijn schoonvader een volière. Ik kon het uiter-

aard niet laten om zelf ook weer te beginnen. Ik ben gestart met een paar broedkooien in de schuur en daar heb ik afgelopen jaar een leuk aantal Glosters in gekweekt. Voor het eerst ook maar meegedaan met de tentoonstellingen en dat ging erg leuk. Brons op de onderlinge tentoonstelling en goud en zilver op de Gelderse districts-tentoonstelling in Huissen.

Begin dit jaar heb ik de op de foto zichtbare volière gemaakt. Eerst lag

hier een grote vijver, maar afgelopen jaar ben ik vader geworden, dus een mooie kans om een volière te plaatsen. Nu kunnen de vogels ook naar buiten, want het nachthok in de schuur had ik eind vorig jaar al gemaakt. In deze volière heb ik diamantduifjes, Glosters, spitsstaartamadines en een paar Japanse meeuwen zitten. Verder ben ik nog aan het kijken wat voor vogels ik hier, voornamelijk voor de sier, in wil laten vliegen.

In de schuur blijf ik doorgaan met de broedkooien. Het zijn er niet veel, maar voldoende om leuke vogeltjes in te kweken. Op dit moment heb ik er de eerste jonge five fancy's in het nest liggen. Op naar een mooie zomer met vrolijk gekwetter in de volière. <

Herkomst en voorkomen

Europese bijeneters (28 cm) leven in groepsverband en broeden in kolonies rond de Middellandse Zee en op de Balkan. Hij overwintert in Zuid-Afrika, maar bij terugkomst vliegen zij soms door tot in Nederland. In 1964 werd het eerste broedpaar in Limburg aangetroffen. Daarna volgden er paren op Texel en Terschelling en in 2005 werden er enkele broedparen in Monster waargenomen. Bijeneters worden vooral aangetroffen bij rivieren, plassen en meren. Steile oeverwanden, zandafgravingen en leemhellingen dienen als geschikte

broedplek. De aanwezigheid van grote prooi-insecten zoals sprinkhanen, libellen, hommels en bijen zijn dan wel voor bijeneters een absolute voorwaarde om tot broeden over te gaan. Bij mooi weer zweven zij hoog in de lucht, om hun buit te vangen, bij donker weer of tijdens de broedtijd zijn ze gewoonlijk op uitstekende boomtweigen te vinden om vandaar uit te gaan jagen op insecten. Op de grond komen zij zelden, hoogstens om een insect te pakken. Evenals zwaluwen scheren zij laag over de waterspiegel en nemen soms water tot zich.

Kenmerken

Bijeneters hebben duidelijke kenmerken zodat men ze niet met andere vogels kunt verwarren. Hun bouw is slank, de snavel vrij lang en spits waarbij de bovensnavel iets langer is dan de ondersnavel. De poten zijn klein en kort; van de drie voortenen zijn de buitenste en de middelste tot het tweede, het binnenste en de middelste tot het eerste gewricht met elkaar vergroeit. De vleugels zijn lang en spits; de tweede slagpen is de langste. De staart is lang, aan de top soms recht afgesneden, soms min of meer gevorkt, ook wel zacht afgerond; bij vele soorten overtreffen de middelste staartpennen de overige in lengte, soms zijn zij wel dubbel zo lang. De bevedering bestaat uit korte, enigszins harde veren, bijna zonder kleur, hoewel de verschillende kleuren gewoonlijk over grote velden verdeeld zijn. Man en vrouw zijn meestal niet van elkaar te onderscheiden, de jongen zijn minder duidelijk getekend. Jongen van de Europese bijeneter worden gekenmerkt door het ontbreken van de lange staartpennen. (De ringmaat van de Europese bijeneter is 4 mm.)

Immuun voor gif

Het voedsel bestaat uitsluitend uit insecten, die doorgaans in de vlucht gevangen worden. Daarom volgen zij sprinkhanenzwermen en verschijnen zij bij steppebranden. Merkwaardig is het, dat de bijeneters ook insecten verslinden, die een gifangel hebben. Bijeneters zijn betrekkelijk immuun voor de doses gif die andere vogels van gelijk formaat zeker zouden doden. Bovendien ontgiften ze de insecten door een vaste techniek die uit twee afzonderlijke handelingen bestaat: het beuken van de kop en het wrijven van het achterlichaam. Nadat de bijeneter een bij of wesp e.d. heeft gegrepen, begeeft hij zich naar een zitplaats en slaat er daar de kop van het insect verscheidene malen tegen aan. Dan pakt hij het uiteinde van het achterlichaam vast en wrijft dit enkele malen stevig tegen de zitplaats met als gevolg dat het gif eruit gedrukt wordt. Nadat de

kop nog diverse klappen heeft gekregen, wordt de prooi met de kop naar voren ingeslikt. De meeste bijeneters hebben weinig behoefte aan drinkwater, meestal bevatten de gevangen insecten voldoende vocht om hun dorst te lessen.

Voortplanting

Bijeneters graven diepe holen in steile hellingen van zandige of leemachtige oevers van een rivier. Deze holen hebben een ronde gang van 5 à 6 cm middellijn (zie foto). De gangen zijn horizontaal of een weinig bovenwaarts geneigd en hebben soms een lengte van 1 à 2 meter, aan het einde van deze gang bevindt zich de nestkamer, daarin worden 2-5 eieren gelegd, die 22 tot 25 dagen door beide ouders worden bebroed. Doordat de eieren gelegd worden met tussenpozen van een dag en het broeden na het leggen van het eerste ei begint, is er een tussenruimte van ongeveer een etmaal bij het uitkomen.

De dekschilden, poten e.d. die door de jongen niet doorgeslikt worden, en de skeletdelen die de broedende ouders uitspuwen, hopen zich langzamerhand in de nestkamer op tot een zachte ligplaats voor de jongen. Gedurende de eerste week verloopt de groei van de nestjongen parallel, maar in de tweede ontstaat een duidelijk verschil doordat het oudste voldoende beweeglijk wordt om in de tunnel naar de uitgang te kruipen waardoor het meer voedsel krijgt aangeboden dan de andere jongen. Soms sterft het laatste (en kleinste) jong. Tegen de 26e dag zijn de overgebleven nestjongen echter ongeveer even zwaar. Jonge bijeneters verlaten op een leeftijd van 30 dagen het nest, waar zij echter nog gedurende verscheidene nachten terugkeren om er samen met hun ouders te slapen; daarna blijven ze buiten slapen, dicht opeen gedrongen - om warmteverlies te voorkomen op een tak. Maar nog ca. 3 weken lang worden ze nog buiten het nest gevoerd, terwijl zij ondertussen geheel zelfstandig hun voedsel leren zoeken.